

Plenum

Måndag 14.12.2015 kl. 12.01—0.39

14. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om upphävande av lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger och om ändring av lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet

Regeringens proposition RP 88/2015 rd

Lagmotion LM 3/2015 rd

Utskottets betänkande EkUB 15/2015 rd

Andra behandlingen

Andre vice talman Paula Risikko: Ärende 14 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas.

Debatt

0.08 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Kuten olen jo lain aiemmassa käsittelyvaiheessa tuonut esille, lakia vähittäiskaupan ja kampaamoliikkeiden aukioloajoista pitää muuttaa, mutta sitä ei pidä kumota. Parturi-kampaajat on vapautettava aukiolosääntelyn piiristä. Aukioloaikasäännöksiä on vähittäiskaupan osalta selkeytettävä ja poikkeuslupa-sääntelyä on selkeytettävä ja kevennettävä. Vasemmistoliitto ei kuitenkaan näe, että vähittäiskaupan aukiolot täytyisi kokonaan vapauttaa.

Lisäksi täytyy kritisoida valmistelua, jossa ei ole otettu riittävästi huomioon työntekijöiden asemaa eikä tehty vaikutusarviointeja. Esitetyllä lainmuutoksella on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia ja vaikutuksia erityisesti palvelualan henkilöstön elämään, kun yö- ja pyhätyö mahdollisesti lisääntyy. Lisäksi päivittäistavarakaupan pienten yksiköiden kilpailuetu poistuu, minkä todennäköisenä seurauksena on kaupan keskittyminen. Kuluttajat ovat pääosin tyytyväisiä nykyaukioloaikoihin, eikä esitetyllä lainmuutoksella arvioida olevan positiivisia työpaikkavaikutuksia. Kielteisiä vaikutuksia on kuitenkin kaupan työntekijöille.

Vasemmistoliiton näkemyksen mukaan lakia pitää korjata, mutta sitä ei pidä kokonaan kumota. Siksi esitämmekin, että esitetyt lakiesitykset hylätään.

0.10 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Kauppojen aukioloja koskevia ratkaisuja tulee tarkastella niin, että kuluttajien, alan henkilöstön ja yrittäjien tarpeet otetaan tasapainoisesti huomioon. Aukioloaikojen laajentaminen edelleen herättää huolta ennen kaikkea kaupan alan henkilöstön asemassa. Hallitus ei ole toiminut aloitteellisesti siinä, että rinnan lainmuutoksen valmistelun kanssa olisi käyty alan työmarkkinaosapuolten kesken tarpeellisia neuvotteluja lakimuutoksen vaikutuksista henkilöstön asemaan esimerkiksi palkkaukseen, työaikoihin sekä työturvallisuuteen ja työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liit-

Punkt i protokollet PR 81/2015 rd

tyvissä asioissa. Näin meneteltiin edellisen aukioloaikojen koskevan uudistuksen yhteydessä.

Kaupan ala on toimiala, jolla on jo nykyisellään korkeampi väkivallan uhan riski. Varkauksia, väkivaltaa ja uhkailua sekä toimipaikkaan tehtäviä vahinkoja esiintyy jo nyt. Alan asiantuntijoiden osalta on arvioitu, että kauppohenkilöiden laajentuminen tulee lisäämään yö- ja yksintyöskentelyä, mikä puolestaan lisää työntekijän riskiä kokea väkivallan uhkaa. Vapaaehtoisuuteen pohjautuvat toimipaikkakohtaiset turvallisuussuunnitelmat eivät ole riittäviä takaamaan henkilökunnan työturvallisuutta. Yö- ja yksintyöskentelyn aiheuttamia riskejä on minimoitava työturvallisuuslakia kehittämällä tai edistämällä sitovien käytäntöjen sopimista alan työmarkkinajärjestöjen kesken.

Hallituksen esitys parturi- ja kampaamoliikkeiden aukioloaikojen vapauttamisesta on perusteltu. Niin ikään on tehtävä toimia poikkeuslupakäytäntöjen selkeyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi. On hyvä, että säännös kauppakeskuksissa työskentelevien pienyritysten oikeudesta yhteen vapaapäivään viikossa esitetään siirrettäväksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annettuun lakiin.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut lausunnon ja tuonut siinä esiin kauppohenkilöiden vapauttamiseen sisältyviä huolenaiheita, joista muun muassa päivähoitopalvelujen järjestäminen, julkinen liikenne, henkilöstön työturvallisuus ja myöskin esityksen sukupuolivaikutusten arvioinnin puute ovat sellaisia asioita, joita valiokunta on omassa lausunnossaan esiin tuonut. Näihin työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausuman näkemyksiin voi hyvin yhtyä.

Näistä seikoista johtuen talousvaliokunnan sosialidemokraattiset jäsenet ovat päätyneet tekemään lausumaehdotuksen, jonka sisältö on sellainen, että vaaditaan, että hallitus ryhtyy aktiivisiin toimiin, jotta lakimuutoksen vaikutukset henkilöstön asemaan ja työntekijöiden työehtoihin saadaan sovituksi alan työmarkkinaosapuolten kesken.

Näin ollen, arvoisa puhemies, esitän vastalauseen 2 mukaisen lausumaesityksen.

0.13 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Sarkkisen tekemää hylkäysehdotusta. Tästä laista, jonka piti olla luonteeltaan kauppoja vapauttava, tulikin erään ryhmän kohdalla pakkoaukiololaki. Tässä esityksessä ei nimittäin säädetä isojen liikkeiden oikeudesta olla kiinni kauppakeskuksissa. Esimerkiksi pukinetalo Halonen on ilmoittanut jo hyvissä ajoin, että he eivät tule pitämään liikkeitään kaikkina sunnuntaina auki. Nyt heidän oikeutensa pitää liike kiinni kumotaan tällä pakkoaukiololailla. Tämä on jälleen yksi erittäin huonosti valmisteltu esitys.

0.14 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kaupan ala on Suomessa poikkeuksellisen keskittynyt, ja kuten äsken kuulin, valmistelussa on ollut haasteita ja esityksessä on edellä kuvattuja ongelmia myös isojen toimijoiden osalta. Mutta kuten edustaja Salonen totesi, huolestuu etenkin pienyritysten selviytymistä isojen toimijoiden paineessa: miten selviytyä kauppakeskuksessa yksinyrittäjänä. Pienet ovat kovilla, kun pyhätkin pitää tehdä työtä, usein yksin, muita vaihtoehtoja ei ole. Toinen huolestuu kioskitoimintaa: miten pitää valtakunnallisesti valtakunnan kattava kioskitoiminta esillä. Näillä perusteilla kannatan edustaja Salosen tekemää esitystä.

0.15 Wille Rydman kok: Arvoisa rouva puhemies! Nimenomaisesti tämä laki helpottaa pienen yksityis- ja yksinyrittäjän elämää sen kautta, että kun aiemmat moninaiset poikke-

Punkt i protokollet PR 81/2015 rd

uslupamenettelyt ovat johtaneet siihen, että yrittäjän aikaa kuluu pikemminkin byrokrati-
aan ja poikkeuslupien hakemiseen erinäköisten poikkeuksellisten aukioloaikojen suhteen,
niin sen sijaan yrittäjä pääseekin tekemää itse työtään sen mukaan, miten katsoo sitten ole-
van sopivaa. Minä pidän tätä eräänä hallituksen tärkeimmistä elinkeinopoliittisista uudis-
tuksista. Tämä yhdessä paikallisen sopimisen lisäämisen kanssa nimenomaisesti ohjaa sii-
hen suuntaan, että yritykset pystyvät sopimaan tilanteestaan ja mitoittamaan tilanteensa
kulloisenkin tilanteen mukaan sen mukaan kuin perustelluksi katsovat.

Meillä on tietysti tässä salissa paljon kaikenlaista viisautta, mutta minä uskon, että vielä
enemmän viisautta on ihan siellä kentällä, ja tämän vuoksi näen hyväksi sen, että emme
enää ihan niin pakottavalla otteella täältä käsin määrää sitä, milloin yrittäjän tulee tai ei tule
pitää liikettään avoinna tai kiinni.

0.17 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä halusin tässä sanoa sen, että
on nähtävä, mihin tämä laki on lopulta johtamassa. Se tulee pitkällä juoksulla johtamaan
siihen, että meillä on valtavasti pienpalkkaisia ihmisiä, joiden työehtoja aletaan muutta-
maan tämän lain mukaan sellaisiksi, että nämä lauantai-, sunnuntaikorvaukset tulevat
muuttumaan ja meille syntyy jälleen yksi erittäin pienituloinen ammattiryhmä. Se on se,
mihin tämä tulee pitkän päälle johtamaan.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.